

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Španska uganka

V ospredju mednarodnega položaja je danes Španija. Od razgovorov, ki jih imata te dni zmagovalni general Franco in francoski odposlanec, senator Berard, v Burgosu, je v veliki meri odvisno, kakšna bo bodočnost mednarodne politike v Evropi. Borba, ki so jo bojevale med seboj velesile obeh svetovnih blokov na španskih tleh s pomočjo španske krvi, se sedaj nadaljuje s še večjo silo na diplomatskem področju.

Kakšen bo izid pogajanj med nacionalno Španijo in Francijo, ki zastopa v Burgosu več ali manj tudi stališče Anglije? Težko je prorokovati, na katero stran se bo nagnila tehnika, ker je izid odvisen od tega, kako general Franco, ki ni samo dober vojskovodja, ampak tudi dober diplomat, ocenjuje sedanji moment v odnosih velesil, ki se med seboj borijo za prvenstvo v Evropi. In kdo naj že danes ve, kdo bo v tej tekmi končno zmagal — ali velesile demokratičnega bloka ali velesile osi Rim—Berlin—Tokio? Vendar lahko predpostavljamo, da se možu, ki tako zelo stoji v ospredju mednarodnega političnega dogajanja, kakor je Franco, činitelj, ki vpliva na razvoj mednarodnih odnosov, gotovo bolj znani nego kateremukoli drugemu. Tudi je general Franco, naj ima te ali one napake, predvsem pri srcu blagor in bodočnost Španije, kar je dokazal že pred leti, ko je svojo domovino rešil popolnega poraza v Maroku in si je že takrat postavil za nalogo, da vpostavi močno nacionalno Španijo, ki naj bi bila popolnoma neodvisna od vsake tuje nadmoči.

Kakor posnemamo iz »Tempsa«, ki podaja mišljenje zunanjega ministra Bonnetta, so v Franciji prepričani, da bo Franco usmeril bodočo zunanjo politiko Španije tako, da ne bo kržala interesov Francije in Anglije. Četudi nihče od Franco ne more zahtevati, da bi prelomil z Italijo, ki mu je nudila v državljanski vojni dragoceno pomoč v orožju in ga je po srečni kombinaciji dogodkov mogla krepko podpreti tudi na diplomatskem torišču, pa v Parizu z gotovostjo računajo na to, da ima Franco namen voditi neodvisno zunanjo politiko, v kateri ne bo imel od nikogar vezanih rok, da Španiji pribori v mednarodni politiki tisto mesto, ki ji gre. In če to hoče, potem je popolnoma evidentno, da mora upoštevati predvsem velike interese in pozicijo Francije ter Anglije v zapadnem Sredozemskem morju, ki na eni strani veže Francijo z njenimi severnoafriškimi kolonijami, na drugi pa pomeni vrata Anglije v njen indijski imperij.

Taka odločitev bo generalu Francu — piše »Temps« — tem lažja, ker je mogoče oboroževanje francoske, angleške in ameriške velesile že pokazalo svoj učinek na mednarodni položaj. Francija in Anglija moreta danes razpravljati z avtoritarnimi velesilami kot velesili, ki se zavedata svoje moči, tako da jima ni treba odnehati v zadevah, ki jih smatraja kot življenjsko važne zase. V Parizu in Londonu tudi mislijo, da imajo za seboj močni moralni faktor, ki je v tem, da se je zaradi tega po vsem svetu utrdilo zaupanje v mir, ki je bil v nevarnosti dotlej, dokler je ena stranka bila slaba in ni zadosti verjela vase. Zato je moment za pogajanja z generalom Francu, ki je zmagal baš v trenutku, ko se velike demokracije zavedajo svoje sile in svojega vpostavljenega prestiža, zelo ugoden, in so upi, da bodo pogajanja s španskim vodjem privedla do dobrega rezultata, kolikor toliko utemeljeni. Tako gledajo to zadevo v Parizu.

Tega mnenja so tudi francoski desničarji, ki so bili te dni odposlani v Španijo več poslanecev, da se na kraju samem prepričajo o položaju. Ti poslanci so zdaj poročali o grozovitostih španskega republikanskega režima, ki mu odvzema vsako pravico, da bi katoliška in narodna Francija z njim še kaj simpatizirala. Ugotovili so tudi, da je bil katoliški kult pod Negrinom prepovedan. Pokolji svečnikov, so povedali, niso bili nobena bajka. Franciji torej ne bi bilo težko preprečiti se v smislu politike španskega nacionalizma, čeprav, kakor so povedali desničarski poslanci, Španci kažejo očiten namen, da bi se tudi francoskega vpliva na španske zadeve radikalno iznebili.

V Rimu pa so slej po krej prepričani, da se Franco ne bo udal »prepozno dospelim anubatem«, in da so notranje vezi med španskim in italijanskim nacionalizmom tako močne, da jih ne bo mogla pretrgati nobena machivellistična politika. Nam pa ne ostane ničesar, kakor da počakamo, kdo bo imel prav. Edino prava in pametna politika balkanskih držav je, da so močne, tako da bodo lahko vodile neodvisno politiko v svojo korist in v korist splošnega mira.

Anglija želi prijateljstva z Nemčijo

London, 20. febr. AA. Današnji tisk pozdravlja potovanje ministrov Stanleyja in Hadsona v Berlin. »Daily Telegraph« naglašja, da Anglija ne more zapustiti svojih dosedanjih tržišč, toda ista tako je jasno, da se ona želi sporazumeti s konkurenco. »Times« naglašja, da potovanje omenjenih ministrov v Berlin ni uradno, vendar pa je jasno, da se bosta ob tej priliki razgovarjala z nemškimi merodajnimi krogi o pospeševanju zunanje trgovine med obema državama.

V ponedeljek je govoril trgovinski minister Oliver Stanley pred svojim odhodom v Nemčijo po londonskem radiu. Govoril je v nemškem jeziku

„Dr. Anton Korošec — edini program Slovenije“

Ljubljana je s prisrčno slovesnostjo dr. Korošču izročila diplomu častnega meščanstva in častno darilo

Ljubljana, 20. svečana.

Nocoj je Ljubljana na mestnem magistratu počastila voditelja slovenskega naroda dr. Korošca.

Mestni svetniki so se že dolgo pred 7. začeli zbirati v slavnostno okrašeni dvorani in jo napolnili do zadnjega sedeža. Prazni so ostali le sedeži gg. dr. Bohinca, Likarja in Krajca. Po vseh stenah so se vili debeli venci iz svežega bršljana, okrašeni s travki, ospredje pa je krasila krasna velika preproga, ki jo je mesto dalo napraviti za 20 letnico Jugoslavije in je izdelana v lepih narodnih motivih z grbom Ljubljane v sredi. Načrte za preprogo je napravil g. arh. Kobe, ki je vodil tudi okrasitev dvorane. Tako je po vsej dvorani vladalo slavnostno ozračje, ki se je čim dalje bolj stopnjevalo v prijetno napetost, kakor vlada ob pričakovanju slovenskih trenutkov. Tudi galerija je bila vsa polna. Na galeriji smo med drugimi uglednim meščani opazili gospe dr. Natlačenovo, dr. Majcenovo, dr. Logarjevo kot predsednico Kršč. ženskega društva, dr. Hubadovo, dr. Sušnikovo, dr. Remčeva, dalje več soproj načelnikov posameznih oddelkov kr. banske uprave, ugledne obrtnike in več meščanov, ki so prišli k tej izredno slavnosti seji mestnega sveta.

Dr. Korošec prihaja

Ko je vzklikanje množice na trgu napovedovalo, da dr. Korošec prihaja, je tudi v dvorani vse zvalovalo. Gg. mestni svetniki so zasedli svoje prostore in vse je z neprijetno radostjo pričakovalo ljubega gosta. Ko je dr. Korošec stopil v poslopje magistrata, ga je najprej pozdravila gospa dr. Adlešičeva, ki ga je v veži pričakovala z večjo družbo zastopnic ljubljanskega ženstva v narodnih nošah. Po pozdravnih besedah mu je izročila lep šopek, povezan s trakom v barvah ljubljanskega mesta. S šopkom se je dr. Korošec napotil s svojim spremstvom po pregrnjenih stopnicah v dvorano. Ko je stopil v dvorano, je iz vseh grl zoril en sam pozdrav, ki se je polegel šele potem, ko je dr. Korošec že zasedel svoje mesto na sedežu v ospredju in je dr. Adlešič dal znamenje, da se seja prične.

Župan dr. Adlešič govori častnemu meščanu dr. Antonu Korošču

Gospod predsednik senata! Danes prihajate po skoraj 21 letih drugič v mestno hišo glavnega mesta Slovencev. Prisrčno Vas pozdravljam v imenu mestnega sveta in vsega prebivalstva bele Ljubljane, ki smatra današnji dan za izredno vesel in svečan, kakor ima še vedno v najlepših spominih Vaš zgodovinski obisk Ljubljane in mestne hiše cvetne dni pred 21 leti.

Čudovito lepa je bila cvetna sobota 23. marca 1918, ko Vam je slozna Ljubljana izpregla koenje in Vas je sama pripeljala pred mestno hišo kot triumfatorja.

V slovenskih srcih je zmagala ideja majske deklaracije, toda to misel našega osvobođenja je bilo treba šele uresničiti. Vsa Ljubljana z vsem narodom Vam je složno prisegla zvestobo in za Vami je ves slovenski narod složno korakal, da izvaja svobodo.

Čudovito lepa je bila tista zgodovinska cvetna nedelja 1918, ko Vam je složno slovensko ženstvo izročilo nad 200.000 podpisov za majsko deklaracijo — ko se je sleherni Slovenec okrasil k bršljanom — znamenjem majske deklaracije. Z bršljanom, kakor so se pred dobrimi 400 leti prej člani stare Slovenske zveze po njem poznali za člane slovenskega kmečkega »punta« in z bršljanom na kučmah in kloubkih šli v boj za enakopravnost slovenskega naroda, za našo staro pravdo. Nebo nad Ljubljano in Slovenijo se je na cvetno nedeljo 1918 razcvetelo v rožah Vidovih zarj, ki so obsijale in grele kati bršljana majske deklaracije, da so njega mladike bujno rastle in se naglo ovile prastarega močnega hrasta in ga zadušile. Se v senci močnega usihajočega hrasta ate Slovence zedinili s hrvatskimi in srbskimi brati v Narodnem veču, ki je pod Vašim predstvom proglasilo samostonjo Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Postali ste šef eksekutive nove države in tako prvi poglavar svobodne, neodvisne in samostojne Države Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se je 1. decembra 1918 zedinila s kraljevino Srbijo v Kraljevino Srbaj, Hrvatov in Slovencev — v današnjo kraljevino Jugoslavijo.

Ze v prvi jugoslovanski vladi ste bili podpredsednik ministrskega sveta; ustavotvorni skupščini je bil predložen tudi Vaš avtonomistični načrt ustave; naš narod Vam je po dolžen zahvalo, da je slovensčina državni jezik. Dne 8. februarja 1925 Vas je tudi Ljubljana izvolila za svojega poslanca, kot voditelj vsega naroda pa ste tudi drugače vedno izkazovali največjo skrb za blaginjo našega mesta kot glavnega mesta Slovenije. Vaša naklonjenost je ljubljanskemu mestu pridobila veliko koristnega, da Vam bo bela Ljubljana vedno hvaležna. Z Vašo pomočjo je slovenski narod dobil vseučilišče v Ljubljani ter druge kulturne zavode in ustanove, naposled pa tudi slovensko Akademijo znanosti in umetnosti, da ima Ljubljana danes z Vašim prizadevanjem in po Vaši zaslugi vsa obsežna resnična središča visoko kulturnega naroda. Vsestranska prizadevnost našega mesta je v Vas imela najvplivnejšega in najmočnejšega zagovornika in podpornika.

Prišli pa so časi težkih preizkušenj za Vas in zato tudi časi najhujšega trpljenja vsega slovenskega naroda, ko je bilo prepovedano celo njegovo ime. Pa ni šlo naprej brez Vaše državniške močnosti ter izkušnosti in zato ste bili spet poklicani, da ozdravite bolne razmere, da umirite državo in jo usposobite za zdrav napredek. Tudi nas ete poklicali in nam izročili oskrbištvu mestne občine ljubljanske. Pred kratkim smo predložili občanom in vseh javnosti obračun svojega triletnega dela za Ljubljano. Navzlic se tako veliki naše poštrevnosti bi pa nikakor ne mogli pokazati uspehov brez Vaše velike naklonjenosti in brez Vaše resnične ljubezni do naše Ljubljane.

Zato smo pa najlepše pričeli praznovanje jubilejnega leta s počastitvijo voditelja slovenskega naroda v bojih za majsko deklaracijo, s počastitvijo vodnika slovenskega naroda k zmagi in svobodi v neodvisni, samostojni državi Slovencev, Hrvatov in Srbov, — s počastitvijo Vas, vodje slovenskega naroda pri ustanovitvi kraljevine Jugoslavije.

Glavno mesto Slovenije in tretja prestolnica kraljevine Jugoslavije, naša bela Ljubljana, ki ate jo Vi napravili za Veliko Ljubljano, je storiła samo svojo dolžnost, ko je mestni svet ljubljanski lani 3. maja soglasno sprejel moj predlog in je »V zahvalo za zmagovito vodstvo slovenskega naroda v boju za svobodo in za uspešno sodelovanje pri ustanovitvi in ureditvi kraljevine Jugoslavije ter iz hvaležnosti za velike zasluge za naše vseučilišče in za Akademijo znanosti in umetnosti ter za slovensko prosveto sploh, prav tako pa tudi za zasluge na gospodarskem polju, predvsem pa za mnogoterne posebne zasluge za Ljubljano, imenoval Vas, gospod predsednik senata, za častnega člana mestne občine ljubljanske.«

Gospod predsednik senata! Sprejmite listino častnega meščanstva mestne občine ljubljanske, listino najvišjega odlikovanja, ki ga zmore naše mesto dati, listino s pečatom ljubljanske občine iz tistih časov, ko je ozelenel bršljan, ki je v njegovem znamenju slovenski narod prvič šel v boj za staro pravdo!

(Župan izroči diplomu.)
Ta nad 400 let strajajoči boj slovenskega naroda ste dobojevali Vi, gospod častni član mesta Ljubljane, da danes kot uresničevalec idej majske deklaracije in kot zmagovalec prihajate v glavno mesto svojega naroda!

Gospod častni meščan! Ljubljanski patron, ki stoluje gori na gradu, in varuh ter zaščitnik Ljubljane je sv. Jurij, pomladni oznanjevalec zmage sonca nad temo, simbol zmage svobode nad suženjstvom. Vam, vodji v boju za staro pravdo, Vam, zmagovitemu vodniku v boju Vidovih zarj nad temo suženjstva: Vam izročam znamenje mestnega zaščitnika sv. Jurija-zmaja, ki stoluja v grbu

Seja mestnega sveta z edino ločko dnevnega reda:

Izročitev diplome častnega ljubljanskega meščanstva dr. Antonu Korošču

Župan dr. Adlešič je zavzel svoje mesto, na njegovi levi je bil dr. Natlačen, zraven njega ravnatelj magistratnih uradov dr. Jančigaj; na njegovi levi podžupan dr. Ravnihar, poleg njega pa magistratni tajnik g. Vider.

G. župan je v uvodnih besedah ugotovil, da je seja sklepna in sporočil, da je mestni svetnik dr. Stele, ki je zadržan na službenem potovanju, opravičil svojo odsotnost in pismeno izraža čestitke slavnostnemu gostu. Nato in imel naslednji nagovor

Diploma in častno darilo

Pergamentno diplomu častnega članstva mestne občine ljubljanske je pod nadzorstvom univ. prof. Jožeta Plečnika v treh barvah natisnila Univerzitetna tiskarna Blasnikovih naslednikov. Na vrvi belozelene barve je k listini pritrjen v paličastorvi kapsuli v rdeč vosek odlišen pečat mestne občine ljubljanske, ki se ga je Ljubljana posluževala že leta 1500. Na eredi tega nad 400 let starega, umetno rezanega mestnega pečata je grb mesta Ljubljane, okrog njega pa po tedanji navadi latinski napis: SIGILLUM CIVITATIS LABACENSIS.

Po osnutku univ. prof. Jožeta Plečnika je izdelano tudi častno darilo, ki predoea bronastea zmaja iz mestnega grba na podstavku iz podpeškega mramorja v obliki stolpca. Na podstavku je tudi besedilo in ime častnega meščana dr. Antona Korošca ter datum imenovanja. Zmaj je odlično delo akad. kiparja Božidarja Pengova, v bron je pa zmaja vllja pasarska tvrdka bratov Zmuc na Tyrsevi cesti, a kamnitni podstavek je precizno izdelala kamnoseška tvrdka Feliksa Tomana na Resljevi cesti.

Ljubljane priča, da ljubljansko meščanstvo kakor zmaj brani pravice Ljubljane in se bori za pravice vsega slovenskega naroda — tako nekda in vselej kakor današnji dan!

(Župan izroči častno darilo.)

Gospod častni meščan! V tem slovesnem trenutku, ko ste sprejeli potrdilo in znamenje najvišjega odlikovanja, ki ga Ljubljana more dati, Vam z radostjo zagotavljam, da je Vaše soglasno imenovanje za častnega člana mestne občine ljubljanske sprejelo prebivalstvo našega mesta z odkritim srčnim odobravanjem kot že dolgo pričakovano izpolnitev svoje resne želje ter Vas je 11. decembra izvolilo za svojega poslanca s tako večino, da takega zaupanja v Ljubljani pred Vami še ni dosegel noben poslanec.

In tako se z Vami ponavlja zgodovina izpred 21 let!

Kakor ste na cvetno soboto leta 1918 kot triumfator prvič prestopili ta prag, spremljan z zaupanjem vsega slovenskega naroda, tako Vas tudi danes, ko ste drugič gost tega častitljivega doma predstavljalstva mesta Ljubljane, spremljajo zaupanje, hvaležnost in ljubezen vseh pravih Slovencev, zato naj bo pa tudi današnji Vaš obisk tako blagoslovljen in pomenljiv, kakor je bil prvi Vaš korak čez ta prag.

Zakaj, kakor ste bili pomladi 1918 triumfator svojih idej, ste danes triumfator svojih dejanj!

Todaj je bil naš program: majska deklaracija, danes je pa edini program Slovenije — dr. Anton Korošec!

In kakor so Vam tedaj složno prisegale zvestobo vse stranke ter je vsa Ljubljana klicala »Zivel voditelj«, tako Vam danes Ljubljana, povezana in edina s slovenskim narodom v nerazdelljivo enoto, želi srečo in še nadaljnjih uspehov za Slovenijo in Jugoslavijo z vzklikom iz vsega prepričanja in vere v Vas:

Nej živi naš častni meščan dr. Anton Korošec! Zivel naš vodja dr. Anton Korošec!

Njegov govor je bil večkrat prekinjen z izrazi burnega odobravanja, ki je ob posameznih njegovih mislih valovilo po dvorani. Z galerije se je na dr. Korošca vsipalo cvetje in vse navdušenje je priljubljenega voditelja večkrat dvignilo s sedeža, da se je zahvalil za izraze spoštovanja in zaupanja. Ko se je po končanem županovem govoru navdušenje poleglo, je stopil dr. Korošec pred mestni svet in spregovoril:

Film duhovitega humorja, film veselja, zabave, komedija, ki vas bo izžvala v prave orgije smeja!

Prebrisane ženske

Predstave ob 16., 19. in 21. uri. - KINO UNION - Tel. 22-21

Premiera. — V analih francoske kinematografije je ta film dobil največjo nagrado, ki je bila kdaj podeljena kakemu filmskemu delu, in to je: Le grand prix du cinema francois. — Danes in te dni se bo smejala vsa Ljubljana. Danes premiera!

Dr. Korošec govori:

„Ljubim Ljubljano in jo bom ljubil do konca življenja!“

»Ljubim Ljubljano in jo bom ljubil do konca življenja.«

»Gospod ban, člani mestnega sveta!

Ne morem najti primernih besed, da bi se vam zahvalil za vso pozornost, ki mi jo izkazuje Ljubljana. Imenovali ste me za častnega člana in 11. decembra prejšnjega leta je vsa Ljubljana že to izvolitev s plebiscitarno večino odobrila.

Mene na Ljubljano vežejo marsikateri vezi. Že 20 let živim v njenem obdobju in delim zlo in vse dobro s slovenskim narodom v Ljubljani.

Danes se v visoki politiki mnogo govori o priznanju »de iure in de facto«. Ceravno je moj domicil v lepem obmejnem Mariboru, vendar moram s ponosom in zadovoljstvom priznati, da so razmere tako nanesle, da že 20 let živim v Ljubljani in sem de facto Ljubljančan. Z vašo blago naklonitvijo ste mi podelili naslov častnega meščana in mi dovolili, da se smem odslej dalje tudi de iure smatrati in izjavljati: »Civis Labacensis sum« — občan ljubljanski sem.

Da se smem od sedaj tako imenovati, to je zame velik ponos.

To je v zadevi častnega meščanstva moja osebna nota, ki ste ji Vi, gospod župan in gg. svetniki z vašo dobroto dali tudi zakonito podlago. Živim pa v prepričanju, da je dolžnost vsakega slovenskega prebivalca delati za belo Ljubljano. Ljubljana je naša kulturno in gospodarsko središče in dolžnost nas vseh je, da imamo to dejstvo neprestano pred očmi. Ne bo preskromno, če rečem, da sem doslej vse storil za Ljubljano, kar je bilo v moji moči. Tudi v bodoče hočem vse storiti, da zgradimo to naše kulturno in gospodarsko središče. Kakor doslej te dolžnosti nisem zanemaril, se bom tudi odslej trudil, da se tudi v bodoče to ne bo zgodilo, posebno, ako se bo naša notranja politika srečno razvijala v započetem pravcu.

Posebno sem pa ponosen na častno meščanstvo bele Ljubljane zaradi tega, ker Ljubljana vedno visoko nosi zastavo ljubezni do dinastije in države, ker je Ljubljana

iskreno in resnično in vsestransko nacionalna. Kakor je Ljubljana bila, kakor je, tako bo Ljubljana tudi ostala.

Kadar človek doživi kako večje doživetje, kakor jaz ob tej priliki, mu domišljija sega za izrazi, da bi mogel primerno obseči in izraziti svoje sočutje. Tudi jaz iščem primernih izrazov, pa moram priznati, da me je domišljija pustila na cedilu. Vi veste, da spadam med bolj hladne in realne politike, zato mi ne zamerite, če svoje razpoloženje zajamem v preproste, pa globoko občutene besede: »Ljubim Ljubljano in jo bom ljubil do konca življenja.«

Pozivam vas, da vzklimate z menoj: »Živel naš kralj Nj. Vel. Peter II., živele kraljevina Jugoslavija, živele Slovenija, živele ponosna bela Ljubljana.«

Vsa dvorana s polno zasedeno galerijo se je pozivu slovenskega voditelja enodušno odzvala in kip Nj. Vel. kralja, ki je okrašen stal pred govorniškim odrom, so pozdravljani nepretrgani vzkliki: »Živio, živio!»

Množica kliče:

»Živel rešitelj demokracije! - Živel voditelj slovenskega naroda! - Živele Jugoslavija!«

Nato se je z galerije spet vsulo cvetje, dr. Korošec pa je šel med gg. svetnike, se z njimi rokoval in z vsakim spregovoril kako prijazno besedo. S seboj je nosil diplomu častnega meščanstva in šopek, ki mu ga je ob vstopu v ljubljanski magistrat izročila ga. dr. Adlešičeva in ki je bil povezan s trakom v ljubljanskih barvah, na katerem je bilo na eni strani napisano: »Častnemu meščanu dr. Antonu Korošcu«, na drugi strani pa: »Ljubljana, 20. februarja 1939.«

Nato je stopil na balkon, da se zahvali velikanski množici. S trga, kjer so nad glavami v svitu bakelj plapolale državne zastave, so zoorili klici: »Živel voditelj slovenskega naroda! Živel rešitelj demokracije! Živele Jugoslavija!«

Dr. Korošec je z balkona množico prijazno pozdravljaj in se s kratkimi besedami zahvalil za te izraze pristnega navdušenja in narodne zavesti.

Ljudstvo manifestira pred magistratom

Ljubljana, 20. februarja. Ljubljana do sedaj še nobenega svojih novih častnih meščanov ni tako prirčno počastila, kakor nocoj voditelja slovenskega naroda dr. Korošca. Iskreno pritrjevanje vsega ljubljanskega prebivalstva, ki se je na ta način zahvalilo dr. Korošcu za vse velike zasluge, ki si jih je pridobil tudi za glavno mesto Slovenije, pa je še povečalo kipeče navdušenje naše mladine. Izročitev častne diplome dr. Antonu Korošcu je bila napovedana za ob 7. zvečer. Z magistrata in vseh sosednjih hiš so zavirale zastave, že pred 7. so po Miklošičevi cesti in Stritarjevi ulici prikoračale pred magistrat mogočne kolone naših fantov, katerim se je kmalu pridružio tudi drugo občinstvo. Mestni trg, Stritarjeva ulica in ulica Pred škofijo so bile nabito polne občinstva. Prečeti te množice ni bilo mogoče, moramo pa jih ceniti na več tisoč, pač na toliko, kolikor jih more ta obširni prostor sprejeti.

Mladina je prikoračala pred magistrat z okoli 20 zastavami na čelu, dalje je prikoračala okoli 500 mladih fantov, ki so imeli vsi baklje in ki so se razpostavili v častni špalir pred škofijo in na Mestnem trgu. Bil je prelesten pogled na to navdušeno mladino, ki je nestrpno čakala na prihod dr. Korošca. Ob tričetrt na 7 se je podal mestni župan dr. Juro Adlešič s prof. Dermastjo v Marjanišče po novega častnega meščana dr. Korošca. Ko se je ob 7. pripeljal dr. Korošec v spremstvu bana dr. Natlačen in župana dr. Adlešiča, je vsa množica, zbrana na tem obširnem prostoru, izbruhnila v navdušene ovacije ter pričela vzklikati slovenskemu narodnemu voditelju in novemu častnemu meščanu, Jugoslaviji in Sloveniji, banu gosp. dr. Natlačen in županu g. dr. Adlešiču. Sijajen je bil pogled, ko so baklonosi dvignili bakle visoko v pozdrav narodnemu voditelju.

Med slavnostno sejo je občinstvo navdušeno vzklikalo novemu ljubljanskemu častnemu meščanu. Poštarska godba pa je ves čas intonirala narodne koračnice in tako dvigala navdušenje. Govor mestnega župana dr. Adlešiča in nato odgovor dr. Korošca je oddajal radio.

Občinstvo je s svojimi manifestacijami doseglo, da se je dr. Korošec pojavil tudi na balkonu mestne hiše. Tisoč in tisoč občinstva, zlasti pa mladine, so ga sprejeli z burnimi vzkliki in ponovile so se manifestacije, kakršnih je zmožna samo naša mladina do resničnega narodnega voditelja. Hkrati z dr. Korošcem so prišli na balkon tudi ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič in prof. Dermastja. Ko je vihar navdušenja nekoliko polegel, je kratko spregovoril dr. Korošec:

»Dragi narod! Častni član mesta Ljubljane vas Ljubljančane iskreno pozdravlja in se vam in občinskemu svetu za to priznanje iskreno zahvaljuje!«

Občinstvo je zopet pričelo vzklikati dr. Korošcu, ki je ves vesel odgovarjal in odzdravljaj s klobukom v roki.

Ovacije so se ponovile, ko je dr. Korošec v spremstvu bana dr. Natlačen in župana dr. Adlešiča odhajal iz mestne hiše in se odpeljal skozi špalir. Zastave naših fantov so se poklanjale narodnemu voditelju v pozdrav.

Naša mladina je nato priredila velike manifestacije po glavnih ulicah Ljubljane, po katerih je neprestano vzklikala dr. Korošcu, slovenski in državni ideji, prepevala naše himne. Ljubljana, zlasti pa naša mladina, je na ta način dala našemu voditelju prirčno zadoščenje.

Ekspoze finančnega ministra Djuričiča

Belgrad, 20. febr. AA. Danes ob devetih dopoldne je imel finančni odbor narodne skupštine pod predsedstvom Dimitrija Magaraševića svojo prvo sejo. Seje so se udeležili vsi člani finančnega odbora s finančnim ministrom Vojinom Djuričičem, ki so ga člani odbora prirčno pozdravili. Finančni minister Djuričič je podal svoj dolgi ekspoze o novem proračunu za leto 1939-1940. V njem je obrazložil težkoče budžetiranja z dvanajstimi in prosil, naj bi proračun, ki ga predlaga in ki je realen, sprejeli takšnega, kakršen je. Minister je v svojem ekspozeju posvetil posebno pozornost

gospodarskemu napredku države, razširjenju rudarstva in javnim delom, jadranski progri, melioraciji in drugim važnim vprašanjem z gospodarsko-finančnega področja. Dejal je:

Predlog proračuna državnih izdatkov in dohodkov za leto 1939-1940 s predlogom finančnega zakona, ki ga imate pred seboj, je izdelal moj prednik. To delo sem našel že popolnoma končano in zato sem predlog proračuna brez sleherne spremembe odkazal narodni skupščini. V izbiri med proračunskimi dvanajstinami in tem proračunom je kr. vlada sklenila zavzeti stališče, da je treba dati državi redni proračun, ki ima pred dvanajstinami tako finančne in upravne kakor gospodarske prednosti.

Proračunski predlog izdatkov za l. 1939-1940 kaže v primeri s sedanjim proračunom povišanje v skupnem znesku 762 milijona dinarjev s 12 milijard 180 milije-

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, ponekod lahne padavine, v višjih legah sneg, toplotne razmere se ne bodo spremenile.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno vreme z jutranjo meglo v dolinah in kotlinah. Ponoči mraz.

Zagrebska vremenska napoved: Jasno, noči hladne.

nov din na 12 milijard 942 milije-nov din. Takoj naj pripomnim, da znaša povečanje izdatkov po tem predlogu v primeri s letom 1938-1939 dejansko 965,8 milijona din, če upoštevamo ustanove, katerih izdatki se nahajajo v sedanjem proračunu in niso prišli v ta predlog. To so izdatki štirih državnih rudnikov, ki so prišli v sestavi Jugoslovanski čelik d. d., v znesku 174,7 milijona din in Državna hipotekarna banka v znesku 29,1 milijona din. Seveda ima ta korektura pri izdatkih za posledico tudi ustrezajočo korekturo pri dohodkih, ker so tudi proračunski dohodki teh ustanov izpadli iz proračunskega predloga dohodkov. Od tega zneska povečanih izdatkov 762 milijona din gre za osebne izdatke 207,4 milijona din ali 27,2% in na stvarne izdatke 554,6 milijona din ali 72,8%. Od teh povečanih izdatkov v višini 762 milj. din gre za državno upravo 424,1 milj. din in za državna podjetja 337,9 milijona din. Izdatki državnih podjetij so se pa računsko pokazala v manjšem znesku, medtem ko znašajo stvarno povišani izdatki pri teh podjetjih, ki se s lastnimi dohodki krijejo, 541,7 milj. din ali 56% proti 44% za upravo.

V celoti gre po proračunskem predlogu izdatkov za leto 1939-1940 za izdatke splošne uprave 8.532.083.562 din, na drž. podjetja pa 4.409.916.438 dinarjev. (Ostale podrobne številke objavimo v jutrišnji številki po besedilu ekspozeja.)

Razprava o proračunu

Posl. Gavrilovič:

Glavno je enakopravnost vseh in sloga pred svetom

Belgrad, 20. febr. Popoldne je imel finančni odbor tretjo sejo, ki se je pričela ob 5. Po sprejetem zapisniku je dobil v načelni proračunski debati prvi besedo poslanec dr. Oto Gavrilovič. Uvodoma opozarja na problem povečanih izdatkov, ki so poseben pojav z ozirom na razmere v svetu. Govornik misli, da mora vlada upoštevati in paziti z vso vestnostjo na ravnotežje proračuna in stabilnost dinarja. Apelira na večji red davčne administracije ter zahteva čim pravišnje razdelitev davčnih bremen. Obširno se za tem bavi s problemom notranjega posojila, ki je za nas zelo važno, ker v sedanjih situaciji ne moremo računati na inozemski denarni trg. V tem pogledu pozdravlja prihod g. Djuričiča na položaj finančnega ministra, kateremu so ti problemi kot dolgoletnemu šefu največjega državnega denarnega zavoda podrobno znani. Nadaljnja izvajanja je posvetil domačim vlagateljem ter se je zavzemal za to, da se čim prej izda zakon o bankah, s katerim naj ee poveča kontrola nad poslovanjem denarnih zavodov ter se naj v najvišji meri zaščitijo interesi vlagateljev. Govornik je za tem prešel na ekonomsko finančno politiko, ki jo je do sedaj izvajala vlada JRZ ter opozarja, da eo bili v tem pogledu doseženi veliki uspehi.

Svoja zaključna izjava je pa govornik posvetil našim notranje-političnim vprašanjem. Najprej se je bavil z deklaracijo vlade Dragiša Cvetkovića ter je želel,

da bi kraljevska vlada čimprej te svoje napovedi uresničila, kar bo koristilo tako Srbom, kakor tudi Hrvatom in Slovincem, ker se bo na ta način vpostavilo ravnotežje vseh jugoslovanskih državljani. Opusti je treba vsako psihološko borbo med skrajno desnico in levico. Vlada naj gre svoje pot in naj ustvari vse ustanove, ki bodo omogočile psihološko in gospodarsko ravnotežje. Prazno je danes govoriti o dveh, treh ali tudi samo o enem narodu. Važno je to, da se bo ljudstvo čutilo zadovoljno in enakopravno. Vsi moramo gledati na to, da ne izgubljamo praznih besedi o treh narodih. Važno je, da se v državi ustvari tako zdravo razpoloženje, da bi v primeru kake važne mednarodne situacije vsi trije narodi nastopili enotno. Deklaracija kraljevske vlade je točna, jasna in odkrita. Vlada naj bo pri izvajanju svojega programa za rešitev notranje-političnih vprašanj v stalnem kontaktu s ljudstvom.

Poslanec končno izjavlja, da bo glasoval za predloženi proračun.

Kot drugi govornik je dobil besedo poslanec Ažim Popović. Predvsem protetira proti gospodarstvu z dvanajstinami. Podrobno se bavi s povečanimi proračunskimi postavkami za posamezne resore ter zagovarja ta povečanja. Zavzema se tudi za povečanje uradniških plač. Ostro nastopa proti kartelu cementa ter pravi, da je ta kartel uničil naše gospodarstvo. Na gradbenega ministra apelira, naj ukrene vse potrebno, da država zgradi čimprej tovarno za cement. Končno se zavzema tudi za to, da se čimprej izda zakon o elektrifikaciji države.

Posl. Kocé:

Za obrtnika in malega človeka

Kot tretji govornik je dobil v načelni proračunski debati finančnega odbora besedo poslanec dr. Jure Kocé. Uvodoma je podal karakteristiko predloženega proračunskega osnutka ter pravi, da ga predvsem karakterizira povečanje za 965 milijonov dinarjev. Na osnovi analize konjunkturalne priide do rezultata, da ni mogoče povečati neposrednih davkov in ravno tako tudi ne nasledstvenih take. Pripomni, da se morejo dobiti dovolj uspešni viri iz davka na poslovni promet, ki je preliminiran z zneskom 885 milj. din, ki bi pa lahko donasal nad eno milijardo din, če bi se ta

davek pobiral povsod s isto vestnostjo, kakor se pobira v Sloveniji.

Dalje izjavlja poslanec Kocé, da je treba čim prej uvesti povsod zemljiške knjige. Govornik poudarja tudi potrebo po jasnejših zakonskih predpisih za promet inozemskih podjetij, ki se skrivajo pod raznimi »jugoslovanskimi d. d.« Končno predlaga dr. Kocé, da je treba uvesti veleprodajo spirita v Belgradu, Skoplju, Ljubljani, Mariboru in drugih mestih. Tovarne naj bi prodajale samo cele cisterne. S tem bi se tihotapstvo s špiritom onemogočilo, ker bi ta veleprodaja bila pod kontrolo. Državna tesarčina bi se pobirala pri izvozu iz tovarne, banovinskih in občinskih, bi se pa pobirala pri prodaji. Na ta način bi finančni minister prišel do lepih dohodkov. V zvezi s tem poslanec Kocé predlaga, da naj se davčna prostost industrijskih zgradb raztegne tudi na obrtnike. Istotako naj se pavšalacija obrtnikov raztegne tudi na mesta, ki imajo čez 20.000 prebivalcev in pa na gostilničarje, ki potujejo do 30 hl na leto. Zavzema se tudi za to, da se točilne takse po poziciji 62 takšnega zakona ukinejo. Predlaga tudi pavšalacijo malega trgovca. Istotako zagovarja potrebo, da bi cela naša zakonodaja morala biti preinjšena e tendenco podpiranja malega človeka. Končno se obširno bavi e turizmom, poudarja njegovo važnost ter se zavzema za sanacijo hotelstva. Končno ugovarja strukturi ministertva za pošte ter zahteva, naj se v prihodnje predlaga proračun poštne ministertva po poštini ravnateljstvih. Poslanec dr. Kocé je končno stavil nekaj pripomb k finančnemu zakonu.

Posl. Golia:

Uradnikom naj se zviša plača - Pospešuje naj se naša industrija

Takoj za dr. Kocetom je dobil besedo g. poslanec dr. Adolf Golia, ki je istotako v stvarnih izvajanjih obravnaval proračunski predlog. Uvodoma je pripomnil, da se povečanje v proračunu predvidenih izdatkov v splošnem ne more smatrati kot nadnormalno, vendar pa žal zaradi nazadujoče konjunkturalne normalni prirastek dohodkov ne bo zadostoval za kritje. Posebej je pa poslanec dr. Golia pripomnil, da pogrša v proračunu postavko za povišanje prejemkov javnih nametščencev ter apelira v tem pogledu na kraljevo vlado in na prisotnega finančnega ministra, naj se skušajo dobiti sredstva za »primerno povišanje uradniških plač.

Za tem se je govornik bavil, kako naj se dobijo novi viri dohodkov, ne da bi bili že itak preobremenjeni davkoplačevalci preveč prizadeti. Navaja, da se čujejo stalne pritožbe zaradi neenakomerne porazdelitve davčnih bremen ter prosi finančnega ministra, da etavi članom finančnega odbora poleg podatkov v davčnih dohodkih tudi podrobno statistika, razporejeno vsaj po finančnih ravnateljstvih, če že ne po davčnih uradah.

Govornik nato opozarja na škodljivost onih davščin, ki obremenjujejo proces proizvodnje. Nadalje opozarja na nepravilno ureditev trošarine na obutev ter zahteva nujno revizijo tozadevnih predpisov. Končno se bavi s sedanjim gospodarskim položajem in sedanjimi težavami glede preskrbe s sirovinami, ki se morajo uvažati iz neklirskih držav. Gospodarskemu ministru priporoča najučinkovitejše ukrepe, ki bodo v stanju, da v znatnejši meri pospešijo naš izvoz. Končno je poslanec dr. Golia poudarjal

potrebo industrializacije, ki nikakor ne nasprotuje interesom agrarne proizvodnje, temveč se bodo vprav z industrializacijo ustvarili novi dejavniki poljedelskih proizvodov. To je tem važnejše, ker je naš agrarni izvoz v stalnem nazadovanju zaradi avtaristične politike močnih industrijskih držav. Posebej opozarja govornik na važnost industrijskega programa in trdi, da mora končno pasti vedno ponavljajoča se teza, da se industrije ne smejo ustanjavljati v obmejnih ozemljih, ker industrija spada tja, kjer so za njo podani vsi pogoji. Kot primer navaja Belgijo, Nemčijo, Českoslovaško in druge države.

Izvajanja obeh slovenskih poslancev so na letela pri vseh članih finančnega odbora na splošno odobravanje.

Proračun je bil v odboru sprejet.

Vdani v božjo voljo naznanjamo, da nam je danes, dne 20. februarja 1939 ob pol enajstih dopoldne po večletnem trpljenju umrla, prevedena s svetimi zakramenti, naša ljuba sestra in teta, gospodična

Frančiška Mekinda

Na zadnji poti jo bomo spremili v sredo, dne 22. februarja ob štirih popoldne iz mrliške veže Leonišča na pokopališče k Sv. Križu.

Svete maše zadušnice bodo darovane dne 22. februarja in 27. februarja v stolni cerkvi sv. Nikolaja ob osmih, v župni cerkvi sv. Petra pa 1. marca ob sedmi uri.

Ljubljana, Cerknica, Philadelphia, dne 20. februarja 1939.

Mekinda Frank, brat; Ivana Dolinar, sestra; France, Ivica, Mimica, Lojze, Zinka, nečaki in nečakinje ter ostalo sorodstvo.

Razstava italijanske knjige v Ljubljani je odprta

Slovesne otvoritve se je udeležil tudi voditelj slovenskega naroda in predsednik senata dr. Anton Korošec

»Ni ga boljšega sredstva kot je poglobitev kulturnih odnosov za povzdigo zaupanja med narodi ter za uvrstitev uspešnega medsebojnega poznavanja, ki je neizogibno za trdnost političnih odnosov.«

V nedeljo, dne 19. februarja, je bila v Ljubljani v prostorih Narodne galerije v Narodnem domu slovesno odprta razstava italijanske knjige, ki je prišla k nam iz Beograda in Zagreba. Slovesnost se je začela točno ob 11 dopoldne ob izredno lepi udeležbi najodličnejših zastopnikov našega javnega in kulturnega življenja. Slovesne otvoritve se je udeležil tudi voditelj slovenskega naroda in predsednik senata dr. Anton Korošec, ki je s svojo navzočnostjo še podčrtal slovesnost tega dogodka. Razstavo je odprl ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen obnemem z generalnim konzulom kraljevine Italije g. Guerini-Maraldijem, ki so ga obdajali ravnanj razstave g. Mario Meschini iz Rima ter uradniki tukajšnjega konzulata gg. Terenzi, Carlo Ricci, Aldo Santochi in prof. Gasperini. Dalje so bili med odličnimi gosti knezoškolof ljubljanski g. dr. Gregorij Rožman, brigadni general Dodič, mestni župan g. dr. Juro Adlešič s soprogo, rektor univerze dr. Rado Kušec, za Akademijo znanosti in umetnosti univ. profesor dr. Krek, upravnik policije dr. Hacin, poslanec mesta Ljubljane dr. Adolf Golia, narodni poslanec Rudolf Smersu, konzula Minovsky in dr. Milan Dular, predsednik žurnice za TOI Jelačin z dr. Plesom in Ivanom Ogrinom, pesniki in pisatelji Oton Zupančič, Finžgar in France Koblar, univ. prof. dr. Jakob Kelemina, dr. Andrej Gosar, prelat dr. Matija Slavič kot predsednik Bogoslovne akademije, dr. Fran Kidrič, podžupan dr. Vladimir Ravnihar, ravnatelj Prosvetne zveze Vinko Zor, glavni urednik »Slovenec« dr. Ivan Ahčin s številnimi zastopniki tiska in predsednik Narodne galerije dr. Fran Windiseher z upravnikom Narodne galerije Zormanom s številnimi zastopniki umetniških krogov. Prostore za razstavo je radevolje dala na razpolago Narodna galerija.

Govor g. bana

Začetni govor je imel najprej ban g. dr. Marko Natlačen, ki je dejal:

Gospod generalni konzul, spoštovana gospoda!

Po Beogradu in Zagrebu je tudi Ljubljana dobila draga gosta: veliko razstavo italijanske knjige, ki se bo danes odprla.

Ta reprezentativna prireditev je vznikla iz ideje, da so potrebni čim tesnejši stiki, če naj se dva sosedna naroda med seboj spoznavata, spoštujeja in v priateljstvi vzajemnosti podpirata. In kateri stiki bodo mogli biti v tem oziru uspešnejši in koristnejši, kakor stiki duha znanosti z duhom znanosti, umetnosti z umetnostjo, in kulture s kulturo?

Slovenci imamo na jugozapadu za sosedo velik narod, ki si je v dvatisočletnem duhovnem življenju na vseh poljih človeškega udejstvovanja postavil trajne spomenike, ki so tolike veličine, da so vidni vsemu kulturnemu svetu in da se nanje tudi ves kulturni svet s spoštovanjem in občudovanjem ozira. Dela, ki so jih ustvarili Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Michelangelo Buonarroti in Raffaele Santi, Giuseppe Verdi in Giacomo Puccini, Galileo Galilei in Guglielmo Marconi so postala last vsakega človeštva. Tako smo tudi mi deležni sadov italijanske duhovne setve, tudi mi uživamo vrednosti, utelešene v njihovih delih.

Kot ban dravske banovine, v čigar prestolnici se danes odpira razstava italijanske knjige, izražam veselje nad tem dogodkom in zahvalo vladi kraljevine Italije, zavedajoč se, da je s to prireditvijo nakazna pot, ki edina more voditi med obema sosednjima narodoma do medsebojnega spoznavanja, pa tudi medsebojnega upeštevavanja in spoštovanja, ki edina more ustvariti one pogoje, ki so potrebni za dobro medsebojno sosedstvo in za trajno medsebojno prijateljstvo.

Te razstave se mi Slovenci veselimo še zlasti zaradi tega, ker gojimo nado in tudi za trdnost pričakujemo, da bo dana v dogledni bodočnosti tudi nam Slovencev prilika za podobne razstave v Italiji in da bomo na ta način dosegli tudi naši slovenski knjigi pri italijanskem narodu ugled in spoštovanje, kakor ga izkazujejo italijanski knjigi pri nas.

Za banom dr. Natlačenom se je povzel besedo italijanski generalni konzul, ki je na prijetno presenečenje vseh navzočih v lepi slovenščini spregovoril:

Pomemben govor g. generalnega konzula

V posebno veselje in čast mi je, odpreti danes v imenu kraljevske italijanske vlade knjižno razstavo, ki se po želji kraljevskih ministrstev zunanjih zadev in ljudske prosvete predstavlja tudi temu odličnemu in izobraženemu mestu, katero je pri vsaki priložnosti vedno pokazalo posebno zanimanje za kulturne in umetniške prireditve.

Prisotnost gospoda bana, predstavništva mesta, predstavnikov izobraženstva pri tej otvoritveni slovesnosti je laskav dokaz zanimanja in simpatije, s katero slovenski narod zasleduje razvoj sodelovanja obeh narodov, ki je obrodilo že znatne uspehe ne le na političnem in gospodarskem, temveč tudi na kulturnem polju. S posebnim zadovoljstvom morem ugotoviti, da se stare zveze, ki so obstajale v preteklih stadijih, kakor je razvidno tudi iz tu razstavljenih dokumentov, zopet oživljajo in razvijajo ne samo z jugoslovanske strani za italijansko kulturo, marveč tudi z italijanske strani, kjer se cela vrsta izobraženih mladih ljudi loteva študija slavistike, pri čemer se zdi, da odkrivajo vidne sorodnosti med slovansko in latinsko dušo. Toliko pomembnejše je to prebujenje v teh krajih, kjer sta italijanski jezik in kultura v tesnejšem dotiku s slovensko in kjer je njuno medsebojno poznavanje pogojeno iz razlogov sosedstva in zemljepisne lege.

Potrebno se mi zdi poudariti, da noben političen sporazum ne more biti uspešen in trajen, če mimo diplomatskih protokolov ne najde odmeva v narodni zavesti. Ni ga boljšega sredstva kot je poglobitev kulturnih odnosov za povzdigo zaupanja med narodi, za pobijanje napačnih mnenj in predsodkov ter za uvrstitev uspešnega medsebojnega poznavanja, ki je neizogibno za trdnost političnih odnosov.

Dobro je napisal nedavno neki tukajšnji list, da znanje jezika in slovstva zelo vpliva na združitev ali na delitev duhov in da je duh, ki združuje in loči narode.

Preden končam svoj nagovor, sem dolžan izraziti svojo hvaležnost gospodu banu za njegovo posredovanje in njegove laskave besede, ki jih je izvolil spregovoriti, prav tako pa tudi predstavnikom oblasti in vsem, ki ste prišli, za zanimanje, ki ste ga pokazali za to italijan-

Knjiga - kulturna vez med narodi

Po francoski in češkoslovaški knjigi prihaja zdaj v Ljubljano moderna italijanska knjiga. Priznati moramo, da je nam ta knjiga, ki je zdaj predstavljena v Narodnem domu, bolj tuja in manj poznana, kakor francoska in češka, dasi smo z italijanskim narodom v tesni sosesčini in smo v preteklosti imeli še tesnejše kulturne stike ter smo svoj čas, prav v prehodu iz reformacije v barok, stali pod neposrednim močnim njenim oblikovalnim slogom. Morda so bile krive politične razmere, da smo se oddaljevali od zvez s klasičnim jugom ter se naslonili vse bolj na sever in še dalje na zapad, toda stvar je danes taka, da notranje zopet hrepenimo po emancipaciji severne kulture ter navezujeemo stike z romanskim svetom, predvsem francoskim in v tem primeru tudi italijanskim. Morda nam ravno danes duh Vergilov, Horacijev ter resničnih velikanov Petrarce in Danteja more nuditi več, kakor pred desetletji, kajti prav danes stojimo v predvečerju k vrnitvi h klasični umirjenosti in monumentalnosti ter duhovni jasnosti in prozornosti, ki je last romanskega duha. Vnovič čutimo, da se prav v naših dneh in na naših tleh bojuje boj dveh kultur, nemške in romanske ter da prihaja romansko kulturno snubljenje v čas, ki temu ni sam v sebi nenaklonjen.

Toda kakorkoli naj je človek k temu duhu naklonjen, ga razstava moderne italijanske knjige veseli in preseneti po čudoviti izbiri in veliki vrednosti, ki jih vsebuje. Ze zunanji aranžma razstave podaja arhitektonsko nenavadno jasno in praktično rešitev. Svetloba, ki pada polno iz višine, razsvetljuje naslove in odprte strani knjig in podob tako jasno, da je efekt popoln ter da ne uide obiskovalčevemu očesu nobeno delo. In tako padejo obiskovalcu v oči najprej lepe reprodukcije italijanskih klasičnih likovnih umetnikov, Michelangela, Rafaela, Leonarda, Botticellija itd., stara renesančna arhitektura ter moderni slikarji in grafiki, ki v vencu obdajajo razstavljeni prostor. Potem človeka naravnost privežejo nase stare dragocene knjige v osrednjih vitrinah, da se ne more ločiti od faksimilov stare rimske antične kulture, kakor je skrivnostna vila v Pompejih moderno reproducirana; dalje srednjeveški rokopisi, ki jih kažejo faksimila Vergilijeve Eneide in Horacijevih pesmi, glosirane s Petrarcovimi opazkami. Ustavimo se pri rokopisu stare biblije ter pri faksimilu srednjeveškega rokopisa Dantejeve »Božanske komedije«, okrašenega s čudovitimi inicialkami in tekstno ornamentacijo. Ob koncu sred-

sko prireditev. Dalje se zahvaljujem vsem, ki so sodelovali z menoj pri pripravi, zlasti odboru Narodne galerije, ki nam je blagovolil staviti na razpolago to dvorano.

Nazadnje mi budi dovoljeno izreči svojo najtoplejšo željo, da bi se že obstoječi odnosaji dobrega sosedstva med obema deželama še poglobili ter imeli čezdalej lepši odmev v zavesti obeh sosednih in prijateljskih narodov.

Po začetnih govorih je italijanski generalni konzul s spremljevalci, med njimi s prof. Meschinijem, direktorjem razstave, razkazal dragocene razstavljenе knjige predsedniku senata dr. Korošcu in banu dr. Natlačenom, nakar si je ogledalo razstavo še ostalo občinstvo, ki je dobesedno natlačilo prostore Narodne galerije.

Razstavo si je tekom večerajšnjega dne ogledalo že izredno mnogo ljudi. Danes pa je kljub delavnemu dnevu obiskalo razstavo prav tako zelo mnogo obiskovalcev, kar dokazuje, da je zanimanje za razstavo zelo veliko in da bo v vseh ozi-rih dosegla svoj namen.

njih vitrin in v središču zadnje stene stoji Musolinijeva literarno delo: lepi zvezki zbranih spisov, ki ponazarjajo duha zadnjega dvajsetletja v Italiji, ki je inspiriral in prikladal v življenje večino del, ki jih nudi ta razstava, posvečena še posebno tej moderni italijanski kulturi.

In od tega središča se človek razgleduje na levo in desno in občuduje italijansko književnost. Vsi italijanski klasiki se vrste v novih izdajah pred našimi očmi, tudi Manzoni, za katerega baje pripravljajo gradivo pri sv. Stolici, da ga proglase za svetnika, za zaščitnika pisateljev. In gremo mimo novih prevodov v italijanščino, prevodov iz starega klasičnega grškega duha, ki je dobil renesanso tudi v moderni Italiji, dočim je antična klasika n. pr. na našem odru popolnoma izpodrinjena in omalovaževana; iz nemščine, iz francosčine itd., kar vse naj pokaže tiste tuje izvore, ki inspirirajo današnjo italijansko kulturo. V posebnih oddelkih vidimo italijansko znanost, zemljepis, zgodovino in to zgodovino zadnjih italijanskih vojska, dalje klasične knjige o veličini italijanske umetnosti (Ventur) iz arheologije. Prav tako je podan prerez moderne pravne zgodovine, političnih hotenj, glasbe, filologije. Tu nas preneti velika monumentalna Italijanska enciklopedija, v kateri je o slovenskih kulturnih stvareh med drugimi pisal tudi dr. Res, ter velik razvoj italijanske slavistike, kjer je lepo predstavljala Salvinijeva Moderna slovenska lirika. V oddelku jugoslovanskih knjig, ki so bile tiskane v Italiji v preteklosti pogrešamo slovenskih del, kakor n. pr. zadnja knjiga Svetokriškega. Sem bi spadal tudi Sommaripov italijansko slovenski slovar, kot eden prvih plodov italijansko slovenskih kulturnih stikov.

Tako pokaže ta razstava italijanske moderne knjige sodobno stanje italijanske kulture v vseh panogah, in to v najlepši izbiri, resnično v pravih predstavnikih posameznih disciplin ter je zato vredno, da ji vsak Slovenec posveti nekaj trenutkov ter se skuša vživeti v duha, ki oblikuje sosedni narod, s katerim nam je živeti v najbližji sosesčini, v velikem delu našega malega naroda pa tudi v najtesnejši državni skupnosti. Kulturno poznavanje in kulturno spoštovanje pa more roditi le dobre sadove in oplemeniti medsebojna razmerja tudi na drugih področjih.

In ta razstava moderne italijanske knjige naj bo znanlec in glasnik najlepšega sosedskega sožitja, ki naj bo zasidrano v kulturi. td

V sredi italijanski generalni konzul Guerini-Maraldi, desno od njega predsednik senata in častni občan ljubljanski gosp. dr. Anton Korošec, poleg njega g. ban dr. Marko Natlačen. Na desni stoji ljubljanski župan g. dr. Jure Adlešič, zastopnik divizijskega poveljnika g. general Dodič, nadalje knezoškolof g. dr. Gregor Rožman, soproga župana dr. Adlešiča in soproga italijanskega generalnega konzula.

Bobi za pustni torek Pardon, madam!

Markiz D'Hauteville je imel sitno ženo. Vedno je ljubosumno oprezala za njim in mu pokvarila vsako zabavo.

Tik pred veliko maškerao v palači grofa D'Auborierre sporoči markiz svoji ženi, da silno obžaluje, ker je ne bo mogel spremiti na ples. Po višjem ukazu mora takoj odpotovati.

Ko je razburjena markiza prihitela v markizovo delovno sobo, ji tajnik vljudno sporoči, da je markiz že odpotoval.

Markiz je potoval incognito le do bližnjega hotela srednje vrste in se tam nastanil s svojim služabnikom. Ko se je pošteno naspal, se je pomnil s svojim zvestim služabnikom o vsem potrebnem.

Sijajno našemljen se je zvečer odpeljal v palačo grofa D'Auborierre. Imenitno se je zabaval. Proti polnoči je zaplesal z ljubko Mignono. Šepet njenih ustn ga je očaral do vrtoglavoosti. Nevede kdaj in kako se je znašel s svojo ljubko Mignono v malem salonu. Postal je drzen. Privzdignil je krinko in kakor okamenel izdaval iz sebe: »Pardon, madam...« Bila je njegova žena.

Zid Meier ni imel nobenega upanja, da bi dobil svojo pravdo, zato je dejal svojemu odvetniku, da bo sodniku poslal gos, morda bo to pomagalo. Odvetnik mu je to najodločneje odsvetoval. Sodba je bila razglašena: Meier je dobil pravdo. »Vidite,« mu je dejal odvetnik, »kako dobro je bilo, da niste naredili tiste neumnosti.« Meier pa je odgovoril: »Pa sem mu vendar poslal gos; samo priložil sem posetnico mojega nasprotnika.«

Zdravnik pri novačenju: »Kako se pišete?« Rekrut Dekleca (jecljajoč): »Dek-Dek-Dek — t« Zdravnik: »Ze dobro, — oddelek za strojne puške.«

Na plesu

Gospodična: »Ko bom umrla, ali boste šli za pogrebom?« — Gospod: »Seveda, z največjim veseljem.«

Gospod: »Ali vam smem ponuditi roko?« — Gospodična: »Hvala lepa, jo imam sama.«

»Ne verjemite, gospodična, da v vas obožavam samo zlato tele.«

Gospod (ob oknu plesne dvorane): »Kako veselo se luna smehlja.« — Gospodična: »Kaj še, to je gospodična Mica.«

Dober računar

Mlad uradnik, ki je bil v službi pri nekem bankirju, je prosil svojega šefa za zvišanje plače. Bankirjev odgovor se je glasil takole:

Leto ima 365 dni
Vi delate vsaki dan osem ur, torej eno tretjino dneva, to znese okroglo . . . 121 „
Od tega je treba odšteti vsak teden nedeljo 52 „

ostane še 69 dni
Ob sobotah delate samo pol dneva. To znese na leto 26 dni

ostane še 43 dni
Vsak dan imate opoldne eno uro prosto, na leto torej 13 dni

ostane še 30 dni
Vsako leto imate dva tedna dopusta . . . 14 dni

ostane še 16 dni
Prazniki in drugi prosti dnevi 12 dni

ostane še 4 dni
Zaradi bolezni izostanete na leto najmanj 4 dni

ostane še 0 dni
In za tak delovni čas zahtevate še zvišanje plače?

V strelskem jarku

Prostak Funkelstein: »Gospod podnarednik, ali je kri rdeča ali rumena?«

Podnarednik: »Rdeča, tepec!«

Funkelstein: »Bog pravični, mislil sem že, da me je zadela krogla.«

Prebrisan služabnik

Gospod Branjevec je povabil za pustni večer več svojih prijateljev. V ta namen je že štirinajst dni prej kupil 40 steklenice dobrega vina in ga spravil v klet. Ker pa svojemu služabniku ni zapal, je steklenice postavil v enakostranski zaboj, in sicer tako, da je na vsaki strani vedno naštel po 11 steklenic, torej takole:

1	9	1
9		9
1	9	1

Služabnik pa mu je kljub temu ukradel prvič štiri, drugič spet štiri, tretjič štiri, četrtič štiri in končno še dve steklenici, skupaj torej 18 steklenic, ne da bi gospodar opazil tatvino. Služabnik je namreč vedno znal steklenice tako postaviti, da jih je gospodar kljub tatvini na vsaki strani naštel po 11. Kako je to naredil? Po prvi tatvini je postavil v kote po 2, vmes po 7 steklenic; po drugi tatvini v kote po 3, vmes po 5 steklenic; po tretji tatvini v kote po 4, vmes po 3 steklenice; po četrti tatvini v kote po 5, vmes po 1 steklenico; po peti tatvini v levi kot zgoraj 6, v desni 5 steklenic, v levi kot spodaj 5, v desni pa 6 steklenic. Kakor že rečeno, je gospodar vsak dan prešteval

steklenice in jih vselej naštel na vsaki strani po 11. Seveda je bil silno razočaran na pustni torek, ko jih je znesil v sobo in je naštel samo 22 steklenice.

»Ne gani se, Mihec! Oče te ne bo zapazil. Misliš, da bo ura kmalu pol os.ih.«

Prav zato!

A.: »Dragi moj, kakšna osarija, da greš in posodiš Mlinarju tri jurje? Ali res samo ti ne veš tega, da ti hoče odpeljati tvojo ženo?«

B.: »Prav zato sem mu jih posodil!«

On tudi.

Trgovec Jeraj je prejel od finančne kontrole sledeči dopis: Pogrešamo dohodke vaše žene... Jeraj vzame v roke pero in pripiše: Jaz tudi! — in vrne dopis.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica
išče stalno službo. — Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 2466. (a)

Izvežbana kuharica
išče službo. Najraje h kakim starejšim ljudem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2597. (a)

Poslovodkinja
z večjo kaveljo, želi prenesti službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2463. (a)

Perica
gre prati na dom. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 2294. (a)

Šiviljska pomočnica
s prakso, išče mesto. — Lojzka Mlakar, Bučaren, p. Videm. (a)

Šivilja
sposobna za vsa dela, gre šivat na dom. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Izurnena« št. 2543. (a)

Za poslovedjo
ali potnika k dobri tveganji gre vsestransko izvežbana trgovski pomočnik s kaveljo. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »25.000« št. 2363. (a)

Službodobne

Šiviljo
sprejemem. Smartinska 10. dvorišče, pritličje. (b)

Trgovski pomočnik
železninar, posten, dobi službo. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Ljubljana« 2331. (b)

Krojaškega pomočnika
sprejme v stalno službo za velike komade Josip Gaberšek, Griže pri Celju. Prednost mlada moč od 20 do 24 let. (b)

Sobarico (gospodinj)
starejša, zanesljiva, ki pomaga tudi v trgovini, upravlja vrt, sprejemem takoj oz. s 1. marcem. — Kirbiš, Celje. (b)

Služkinja
pod 20 let, postena, veča kuhanja in šivanja, dobi mesto. Oglasiti se dnevno med 5. in 6. uro pop. — Dr. Oblakovi, Šiška, Vodnikova cesta 2 (zvonice na levem stebri vhoda). (b)

Korespondentinja
izurjena ter perfektno v slovenski in nemški stenografiji, sprejme v stalno službo tovarna v Zagrebu. Izšpene ponudbe z navedbo doseganja prakse v upravo »Slovenec« pod št. 2623. (b)

Posrestva

Hiše
trgovske in stanovanjske ter stavbne parcele, ozir. posestva, nudi v ugoden nakup: Pristavec Franjo, realitet. pisarna, Ljubljana, Eriavčeva c. 4a. (p)

Mladim trgovcem!
Zelo ugodna prilika za nakup prvovrstne trgovske hiše v štajerskem trgu. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Mlad trgovci« 2621. (p)

Stavbne parcele
elektrika, vodovod, blizu kolodvoru Vižmarje — ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 2451. (p)

Donosno hišo
v Ljubljani, kupim. Ponudbe z navedbo cene, donosa, podrobnimi pogoji — poslati v upravo »Slov.« pod »Donosna hiša« št. 2494. (p)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Dunajski velesejem

MEDNARODNI SPOMLADANSKI VELESEJEM
od 12. do 18. marca 1939 - tehnični sejem do 19. marca 1939

Znatne vozne olajšave na vseh železnicah

Sejemski palača: (Messepalast)

Sejem luksuznih in potrebnih predmetov, sejem tekstilnega blaga in oblačil, sejem pohištva, dunajska moda pletiva, »Umetnost v obrtu«, potne potrebščine itd.

Na Rotundi: (Rotundgelände)

Tehnični sejem, sejem poljedelskih in gradbenih strojev ter strojev za gradnjo cest, sejem za rudarstvo in elektrotehniko, sejem živeža in sredstev za uživanje, gasilske potrebščine itd.

V modni hiši prednažanje najnovejših in najizbranejših dunajskih modelov.

Vsa navodila daje generalni zastopnik dunajskega velesejema za Kraljevino Jugoslavijo
Heinr. Piannenstill, Beograd II, Brankova 8, oziroma

Ljubljana: Zveza za tuiski promet v Sloveniji »Putnik«, Gajeva ulica (Nebotičnik). **Maribor:** Zastopstvo »Putnik« A. D. za promet potnikov in turistov v Kraljevini Jugoslaviji, Trg Svobode, »Mariborski grad. Ljubljanska kreditne banka podružnica. **Celje:** Prva Hrvatska štedionica, Tourist Office »Putnik« A. D., Aleksandrov trg 1 ter vse podružnice društva »Putnik« v državi.

[Pohištvo]

Spalnice
kuhinje, posteljne mreže in drugo pohištvo najceneje pri Andlovic, Komenskega ulica 34. (s)

[Auto-motor]

Tovorni MAN Diesel
dobro ohranjen, ugodno napredaj. Desa, Celovška cesta 38. (t)

[Prodamo]

Pocenili smo
vsa zimska oblačila, perilo itd. Presker, Sv. Petra cesta 14. (i)

Starinsko skrinjo
omaro, enocevni daljnogled Zeiss s trinožnim stojalom, pisalni stroj, knjižno stiskalnico, prodam ali zamenjam za karkoli. Skok, Gospodarska cesta 16, dvorišče.

Smrekove in borove plohe
suhe, ugodno prodam. — Kočar Ludvik, Rova, p. Radomlje. (i)

Najboljše domače krmilo
redilno: zmlete in cele bučne kolače dobite v vsaki množini iz zaloge Carl L. Socher, Celje.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

KAPPEL
odlični nemški pisalni stroji, najmodernejša konstrukcije. — Razni modeli, tudi na obroke pri

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44

Vino in sadjevee
prvovrstno, sortirano, od 60 litrov naprej razpošilja posestvo »Grič« pri Mariboru. (i)

Zakaj kupujemo
polenovko pri Kovačič, Miklošičeva 32? — Zato, ker je najboljša, in zato najcenejša.

Valilni stroj
za 500 jaje, na tok, skoraj popolnoma nov, in kočijo Brougham, prodam. Kastelic, D. M. v Polju, Studence 1.

Jaffa pomaranče
debele in drobne, sveže, prispale. — Veletrovinja južnega sadja, Ljubljana, Tyrševa 48. Telefon 36-48. (i)

Objave

Izjava
Ker se neka ženska pod imenom Katarina Grill izdaja za mojo sorodnico, odnosno sestro ali nečakinjo in izvablja od ljudi denarne zneske, opozarjam, da nimam nobene sorodnice s tem imenom in naj ji torej nihče ne naseda. — Soštanj, dne 20. febr. 1939. — Grill Pavel, župnik. (o)

Objava
Izjavljam, da g. Vimmer Josip, privatni uradnik, ki se izkazuje s »Sobravnajno knjižico« (prometno knjižico), glasečo se na ime Carl Martin, avtopodjetnik, Gornji grad 75, za avto Saurer 3 BH in s prepisom obrtnega lista, za mojega uradnika in kupuje razne stvari ter sprejema naročila na moj račun, ni več v moji službi in ni upravičen za moj račun sprejemati naročila ali sklepati kupčije. — Carl Martin, avto-prevoznik, Gornji grad 75

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

Začetek 5. marca

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro laipciškog sajma, Beograd

Knez Mihajlova 33/I

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana Tyrševa 33, Telefon 27-62

in Jos. Bezjak, Maribor

Gospoka 25, Telefon 20-97

Javite se čimprej radi posebnega vlakca, ki odhaja v petek 3. marca. Cena tja in nazaj din 600.—

Prosvetno društvo v Radovljici sporoča vsemu svojemu članstvu in vsem prijateljem, da je nenadoma pri izvrševanju prosvetnega dela odšel iz naših vrst

Vinko Bogataj

zaslužni predsednik Prosvetnega društva

Njegova požrtvovalnost naj bo vsem nam vzgled in vzpodbuda, kako moramo delati.

Radovljica, dne 20. svečana 1939.

ODBOR.

Potrtega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da smo v nedeljo ob 6 zvečer nenadno izgubili svojega predragega moža, vzornega očeta, brata, svaka, strica, gospoda

VINKA BOGATAJA

posestnika in klobučarja v Radovljici

v 38 letu starosti, maziljenega s sv. oljem. Brez bolečin je izdihnil svojo plemenito dušo in po svojem lepem življenju vedno pripravljen odšel k Bogu, ki ga je zvesto ljubil, po plačilo. — Nepozabnega pokojnika bomo v torek ob 4 pop. položili v družinsko grobnico na radovljiškem pokopališču. Priporočamo ga v pobožen spomin!

Radovljica, dne 19. februarja 1939.

Katarina, žena; Vinko, Martinka, otroka; ostalo sorodstvo.

Po dolgotrajni, težki bolezni, previdena s tolažili svete vere, nas je za vedno zapustila naša ljubljena soproga, mama, stara mama in tašča, gospa

Josipina Volčanšek roj. Vitrovec

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 21. t. m. ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, Beograd, dne 20. februarja 1939.

Ivan, uradnik car. uprave v pok. soprog; Ivan, Maks, Viktor in Bogomir, sinovi; Beatrice por. Delago, Marija por. Košir, Slava por. Zupan, hčerke - in ostalo sorodstvo.

Prostovoljna gasilska četa v Radovljici obvešča vse člane in pokojnikove prijatelje, da je zapustil gasilske vrste

Vinko Bogataj

blagajnik čete in požrtvovalni delavec na gasilskem področju

Ostal nam bo vzor nesebičnega delavca in disciplinirane gasilca.

Prosimo članstvo in okolišnje gasilce, da se z nami vred v torek, 21. svečana, ob 4 popoldne poslove od pokojnika. Radovljica, dne 20. svečana 1939.

UPRAVA.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem ter sorodnikom žalostno vest, da je v nedeljo, dne 19. februarja, umrl naš ljubljani sin, brat, nečak, gospod

GSELMAN FRANJO

stud. juridične fakultete

previden s tolažili sv. vere. — Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 16 na Magdalenskem pokopališču v Mariboru. Maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 22. februarja v Magdalenski farni cerkvi.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

Maribor, Slivnica, dne 20. februarja 1939.

Zalujoči starši, sestra ter ostalo sorodstvo.

Potrtega srca javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je moj ljubljani soprog, oče, brat, stric, svak itd., gospod

Franc Leban

uradnik drž. železnice

včeraj po dolgem trpljenju mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v torek, dne 21. t. m. ob 16 iz hiše žalosti, Murnova ulica 2, na pokopališču pri Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi v Šiški dne 27. februarja ob pol 7 zjutraj.

Zalujoča soproga Ida, sin Rado — ter ostalo sorodstvo.

„SLOVENEČ“

na 10 straneh, je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!